

**ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

КАЗКИ ДОБРИХ СУСІДІВ

**СОРОК ДІВЧАТ
УЗБЕЦЬКІ НАРОДНІ
КАЗКИ**

Харків
«ФОЛІО»
2019

ЖБАН-СИЛАЧ

Було чи не було, ситно було чи голодно, та жили колись старий і стара. Дітей у них не було. Сумно на самоті протікали їхні дні. Якось стара й каже:

— От якби народилась у мене дитина — що не попросила б вона, все дала би їй: молока — так молока, вершків — так вершків, кислого молока — так кислого молока.

Минуло після цього стільки-то часу, і у старої народився хтось без голови, без рук, без ніг, дивно схожий на глиняний жбан.

Старий здивувався і сказав дружині:

— Стара, ти все жалілася: дітей немає, ось і народила якийсь жбан! Щоб не дивитись на нього і не журитися, давай його розіб'ємо!

Жбан тут і заговорив:

— Гей, батьку, — сказав він, — що я вам поганого зробив? Ви попросили мене сходити за дровами, хіба я не пішов? Чи ж ви веліли косити, а я не послухався?

— Он у сусіднього бая не зжато хліб, сходив би туди, підзаробив, — сказав батько.

Жбан узяв серп і пішов до бая. Бай побачив його і здивувався:

— Хто ти такий?

— Мене звать Жбан-Силач, — відповів той.

— Чого прийшов?

— Можу зжати пшеницю на твоєму полі.

— Скільки просиш за роботу?

— Наповніть мене зерном, та й досить з мене, — відповів Жбан-Силач.

«Не так-то й багато просить», — подумав бай і зрадів. Жбан-Силач зжав увесь байський хліб, зв'язав зжату пшеницю в снопи, запряг волів, змолотив хліб, а соломі зібрав у скирту. Бай наказав усе зерно зсипати в мішки. Тоді Жбан-Силач заперечив:

— Зачекайте, баю, спершу заплатіть мені за роботу, потім зсиплю вам зерно в мішки.

Та бай не погоджувався:

— Спершу зсипай зерно в мішки, вези в комору, а вже тоді й заплачу тобі за роботу.

— Ні, спочатку розрахуйтеся зі мною! — наполягав Жбан-Силач.

— От упертий! Будь по-твоєму! — розсердився бай. — Заплачу тобі за твій труд і йди собі.

Почав сипати бай зерно в горло Жбана-Силача. Сипав він, сипав, всю пшеницю з току висипав у жбан, а він усе ще не наповнився.

Бай схопився за голову.

— Жбан неповний, наповніть його, — сказав Жбан-Силач.

— Ох, — забідкався бай, — я все зерно зібрав з току, а ти не наповнився. Ти не жбан, а якийсь шайтан. Увесь урожай в тебе зсипав.

Сказав так бай і пішов.

Жбан-Силач тільки крикнув йому вслід: «Добре, нехай і не повний, я й цим задоволений!» — і пішов додому.

— Мамо, — сказав він, — нехай батько підніметься на дах і зробить в ньому дірку.

— Що ти приніс, синку? — запитала мати.

Жбан-Силач відповів:

— Пшеницю приніс.

— Насип свою пшеницю он в ту дерев'яну миску, скільки ж може поміститися в цьому жбані?

— У місці не поміститься, — заперечив Жбан-Силач. — Я ж прошу: зробіть отвір в даху, і я наповню всю кімнату зерном.

Батько піднявся на дах і зробив у ньому діру. Жбан-Силач давай сипати пшеницю. Кімната наповнилась зерном.

Так старий і стара досягли своїх бажань.

* * *

ПОВІТРЯНИЙ ПАЛАЦ

Давно це було. Жив на світі один жорстокий падишах. Яких тільки злочинів він не вчиняв!

Покликав падишах до себе візира і каже:

— Знайди мені зодчого. Хочу, щоб він мені збудував повітряний палац, та такий, щоб дах його не зачіпав неба, а низ не торкався землі. І щоб він був прозорішим від повітря, яскравішим за сонце і прекраснішим від зірок.

Добре розумів візир всю безглуздість бажання падишаха, та робити було нічого: наказ є наказ, спробуй не виконай його, і тоді голова з плечей. Надів візир драгий халат, узяв у руки ціпок і пішов шукати такого зодчого, який зумів би збудувати шахові повітряний палац. Довго ходив візир по країні, стомився, змучився, та жоден зодчий і слухати його не хотів. Тільки сміялись вони й говорили: «Хіба мислимо побудувати повітряний палац?» У відчаї візир боявся повернутися — там чекала його неминуча смерть.

Ледве живий, з пораненими ногами, дістався він далекого міста, де жив відомий далеко за межами країни зодчий. Прийшов до нього візир, упав до його ніг.

— Що ти робиш? Устань! — скрикнув зодчий. Та візир залишився лежати в пилюці.

— Я не встану до тих пір, доки ти мені, о, великий зодчий, не пообіцяєш виконати моє прохання.

— Яке ж твоє прохання? — запитав зодчий.

— Падишах наказав мені, — відповів візир, — знайти зодчого, щоби побудував він для нього повітряний палац. Я шукаю вже багато днів, час минає, а я нікого так і не зміг знайти. Горе мені! Коли я повернусь, падишах накаже стратити мене.

— Падишах поставив тобі неможливе завдання, — сказав зодчий. — Неможливо побудувати повітряний палац. Дивись! — вигукнув зодчий, показуючи візиру креслення на пергаменті і папері. — Ось палаци для бідняків та людей праці. Прийде час — усі будуть рівними, а люди за моїми кресленнями зможуть побудувати собі прекрасні будинки-палаци. Багато палаців! І таких, які у своїх мріях не бачать падишахи, але...

— Що ти говориш? — з жахом закричав візир. — Це маячня! Краще врятуй мене!

— Навіть серед тих палаців немає жодного повітряного. Повітряний палац не можна збудувати навіть для улюбленого народу, — забурмотів зодчий. — Але я врятую тебе.

Він відкинув убік креслення — працю багатьох років, узяв візира за руку, і вони пішли в місто жорстокого падишаха. Багато днів вони йшли і дісталися врешті столиці.

Падишах з нетерпінням чекав приходу зодчого і, щойно його побачив, закричав:

— Гей, зодчий, побудуй мені повітряний палац, та такий, щоб дах його не зачіпав неба, а низ не торкався землі. І щоб він був прозорішим від повітря, яскравішим за сонце і прекраснішим від зірок!

— О повелителю, — покірно сказав зодчий. — Я готовий виконати ваше бажання за однієї умови: я побудую повітряний палац, дах якого не буде зачіпати небо, а низ не торкнеться землі. Але глину я буду замішувати тільки на воді, яку накажи носити з ріки в ситах. Тільки на воді, принесеній в ситі, можна побудувати повітряний палац.

Здивувався падишах і задумався.

ЗМІСТ

Жбан-силач	3
Повітряний палац	6
Алмауз Кампир	9
Злі піски	17
Чоботар Магруф	23
Бадал-богатир	31
Сорок дівчат	43
Красуня Тисяча косиць.....	47
Кахрамон	53
Фархад і Ширін	66